

ARENDALE KOMMUNE

KONTROLLUTVALGETS ÅRSMELDING

2021

VETAKS

VESTFOLD, TELEMARKE OG AGDER
KONTROLLUTVALGSSEKRETARIAT IKS

INNHold / KONTROLLUTVALGETS ÅRSMELDING / **2021**

I	Innledning	03
2	Rammer for kontrollutvalget	04
3	Økonomi	06
4	Sammensetning av kontrollutvalget	08
5	Kompetanse og opplæring	10
6	Sekretariat	12
7	Revisjon	13
8	Kontrollutvalgets arbeid – møter og saker	14
8.1	Regnskapsrevisjon	16
8.2	Forenklet etterlevelseskontroll	18
8.3	Forvaltningsrevisjon	20
8.4	Eierskapskontroll	24
8.5	Øvrige saker	26
9	Konklusjon og avsluttende kommentar	28

I. Innledning

Kontrollutvalget skal årlig rapportere om aktiviteten og resultatet av sitt arbeid til bystyret.

I den anledning avgir kontrollutvalget en samlet årsmelding for utvalget sitt arbeid.

Årsmeldingen skal gi et bilde av utvalgets formelle rolle, instruks, forholdet til revisjonen og sekretariatet, og de viktigste saker som er behandlet gjennom året. Årsmeldingen bør ses i sammenheng med vedtatte planer.

2. Rammer for kontrollutvalget

Bystyret har det overordnede kontrollansvaret for den kommunale virksomheten. Kontrollutvalget skal føre løpende kontroll med kommunens virksomhet på bystyrets vegne.

Ansvaret til kontrollutvalget følger av kommuneloven §23-2 første ledd: «Kontrollutvalget skal påse at

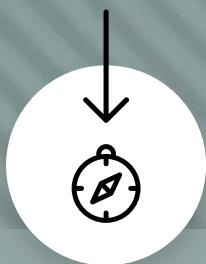
- a. kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte
- b. det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak
- c. det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, og av selskaper kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser i
- d. det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser i selskaper mv. (eierskapskontroll)
- e. vedtak som kommunestyret eller fylkestinget treffer ved behandlingen av revisjonsrapporter, blir fulgt opp»

Utover dette kan kontrollutvalget ta opp ethvert spørsmål ved kommunens virksomhet som er knyttet til utvalgets ansvarsområde. Det er kun lowerket, bystyret og utvalget selv som kan pålegge kontrollutvalget oppgaver og saker, eller begrense hvilke saker utvalget kan behandle.

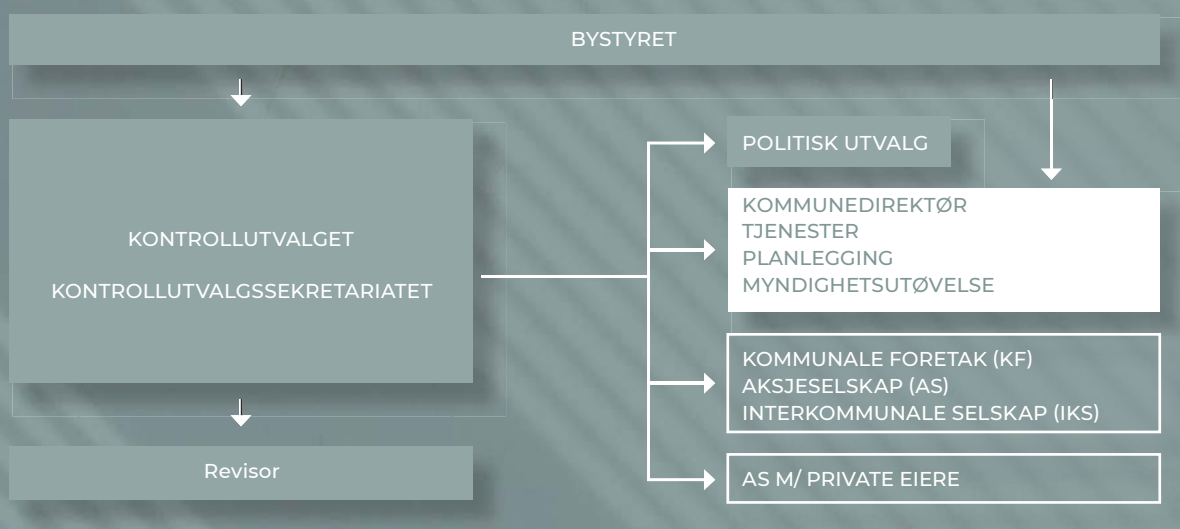
Kontrollutvalget har omfattende innsynsrett. Blant annet kan utvalget uten hinder av taushetsplikt, kreve enhver opplysning, redegjørelse eller ethvert dokument og foreta de undersøkelser som det finner nødvendig for å gjennomføre oppgavene.

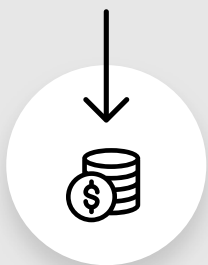
Utvalgets leder har møte- og talerett i bystyret når utvalgets saker behandles. Utvalgets leder kan la et av de andre medlemmene i utvalget utøve denne retten på sine vegne. Kontrollutvalget har rett til å være til stede i lukkede møter i folkevalgte organer i kommunen.

Kontrollutvalget har ikke adgang til å føre kontroll med bystyret eller overprøve politiske prioriteringer eller den politiske hensiktsmessigheten av et vedtak. Kontrollutvalget kan likevel uttale seg hvis bystyret eller annet folkevalgt organ er i ferd med å treffe eller har truffet et ulovlig vedtak.

Aktørene i egenkontrollen er bystyret, kontrollutvalget sammen med sekretariatet, kommunedirektøren og revisor. En god egenkontroll krever samspill mellom disse. For at dette samspillet skal fungere, er det nødvendig at aktørene kjenner både sin egen og hverandres roller.

3. Økonomi

For å utøve sin funksjon på en god måte har kontrollutvalget bedt
bystyret om økonomiske rammer som muliggjør den nødvendige
aktiviteten for å oppfylle kontrollutvalgets mandat.

Kontrollutvalget er i henhold til forskrift om kontrollutvalg og
revisjon pålagt å utarbeide budsjettforslag for kontrollarbeidet
i kommunen.

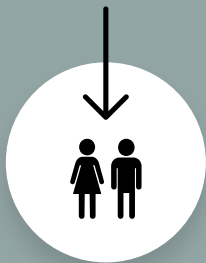
Regnskapstallene for den samlede kontrollvirksomheten i kommunen fremkommer av
kommunens samlede årsregnskap. På neste side følger budsjett- og regnskapstall for 2021.

TEKST	BUDSJETT 2021	REGNSKAP 2021
Møtegodtgjørelse mv.)	300 000	233 795
Servering	12 000	6 687
Kurs/opplæring	85 000	17 725
Kontrolltjenester/Andre kostnader	100 000	115 960
SUM KONTROLLUTVALGET	497 000	374 167
Tilskudd - VETAKS IKS	433 000	433 350
Tilskudd - Aust-Agder Revisjon IKS.	3 592 000	3 592 000
SUM KONTROLLVIRKSOMHET	4 522 000	4 399 519

Regnskapstallene for 2021 (ikke revidert), viser et mindreforbruk samlet sett i forhold til budsjett på kr 122 481.

Mindreforbruket fremkommer samlet av postene som hører inn under "Sum kontrollutvalget". Det ble gjennomført ett møte mindre enn budsjettet i 2021. I tillegg ble det gjennomført færre opplæringstiltak enn planlagt som følge av covid-19 pandemien. Merforbruket på kr 16 000 under Kontrolltjenester/Andre kostnader skyldes at undersøkelsen som ble gjennomført knyttet til "glassheis-prosjektet" i kommunen, kostet like mye som budsjettposten, uten at det ble tatt hensyn til at denne posten også inneholder enkelte andre kontrollfaglige utgifter. Men dette blir altså oppveid av mindreforbruket på andre poster.

Kostnader til sekretariat og ordinær revisjon er i henhold til budsjett.

4. Sammensetning av kontrollutvalget

Krav til uavhengighet og nøytralitet i kontrollutvalgets arbeid fører til at utvalgsmedlemmene ikke kan ha verv som kan komme i konflikt med arbeidet i kontrollutvalget. Av den grunn er det strenge krav til valgbarheten av kontrollutvalgsmedlemmene jfr. kommuneloven § 23-1 tredje ledd.

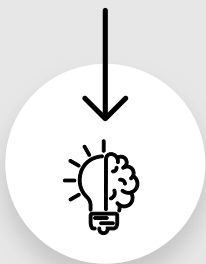
Valg av kontrollutvalget skal skje på det konstituerende møtet før valg av andre utvalg og nemnder. Utvalget skal ha minst fem medlemmer og minst en av disse skal velges blant **bystyrets** medlemmer. Utvalgets leder kan ikke være medlem av samme parti eller tilhøre samme gruppe som ordføreren. Bystyret kan foreta nyvalg av kontrollutvalgets medlemmer i valgperioden, men da må hele utvalget velges på nytt.

FASTE MEDLEMMER	
Leder	Haagen Poppe (H)
Nestleder	Liv Andersen (AP)
Medlem	Anne Rostad (SV)
Medlem	Kristen Bjormyr (SP)
Medlem	Terje Stiansen (FRP)

VARAMEDLEMMER	
VARAMEDLEMMER I REKKEFØLGE:	
Vara nr. 1	Pål Frydenberg (HP)
Vara nr. 2	Jan Willy Jensen (KRF)
Vara nr. 3	Wenche Madshaven (FRP)
Vara nr. 4	Ivar Grødal (V)
Vara nr. 5	Tor Jakobsen (AP)
Vara nr. 6	Ernst Ragnar Pfaff (H)

Kontrollutvalgets leder Haagen Poppe deltok i debatt under Arendalsuka 2021.

5. Kompetanse og opplæring

Det stilles stadig større krav og forventninger til kontrollutvalgets kompetanse, både fra det politiske miljø og kommunens innbyggere. Kunnskap om kontrollutvalgets rolle, oppgaver og lovverk er nødvendig for å utføre de oppgaver som fremgår av lov og forskrift.

Slik opplæring og kursvirksomhet kan skje lokalt (høst- og vårkonferanse i regi av VETAKS) eller gjennom sentrale tilbud. Kontrollutvalget inviteres årlig til Kontrollutvalgskonferansen i regi av Morges kommunerevisorforbund (NKRF) og Fagkonferansen i regi av Forum for Kontroll og Tilsyn (FKT). Dette er viktige samlinger for å tilføre kontrollutvalgets medlemmer ny kunnskap, og det er arenaer der kontrollutvalgsmedlemmer fra hele landet møtes og drøfter saker og arbeidsmetoder. Det blir utover konferansene gitt opplæring i ulike temaer i kontrollutvalgets møter fra sekretariatet, revisjonen og administrasjonen.

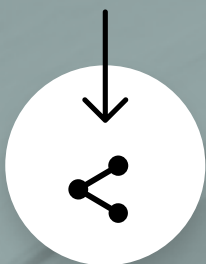
Flere konferanser som ble gjennomført i 2021, ble gjennomført digitalt pga. korona-pandemien.

Kontrollutvalgets medlemmer deltok samlet på NKRF sin digitale kontrollutvalgskonferanse i april 2021. Hovedtemaet på konferansen var kontroll i pandemi og krise.

Årets vårkonferanse i regi av VETAKS ble dessverre avlyst på grunn av korona-situasjonen. 2 medlemmer deltok på VETAKS sin fysiske høstkonferanse 29. november 2021. Temaet for årets høstkonferanse var: Kontrollutvalgets verktøyliste, påseansvaret overfor regnskapsrevisor, innhold i regnskapsrevisjon, etterlevelsesk kontroll og økonomiforvaltning, og bestilling av forvaltningsrevisjonsprosjekter.

Kontrollutvalget representerer en bredde i kompetanse og erfaringsbakgrunn. Stadig økende krav fra omgivelsene til det faglige nivået, og mangfoldet i utfordringene for kommunen, medfører at utvalget alltid vil ha behov for å utvikle sin kompetanse. Kontrollutvalget ønsker derfor å opprettholde kurs- og konferanseaktiviteten i det kommende året.

6. Sekretariat

Kontrollutvalgssekretariatet er støttespiller for kontrollutvalget og er viktig for et godt og effektivt kontrollarbeid i utvalget. Sekretariatet skal etter koml. § 23-7, 2. ledd påse at de saker som behandles av kontrollutvalget er forsvarlig utredet og at utvalgets vedtak blir iverksatt. Sekretariatet bistår videre kontrollutvalget med blant annet oppgaver knyttet til administrasjon, rådgivning og koordinering. I det løpende arbeidet er sekretariatet bindeledd mellom kontrollutvalget, revisjonen og administrasjon, og utfører oppgaver på vegne av kontrollutvalget.

Kommunen er medeier i, og kontrollutvalget får sekretariatsbistand fra Vestfold, Telemark og Agder kontrollutvalgssekretariat IKS (VETAKS). Kommunen er medeier i VETAKS, og kostnadene for sekretariats tjenestene fordeles etter egen fordelingsnøkkel.

Med oppdrag for 34 kommuner og 2 fylkeskommuner i Agder og Vestfold og Telemark er VETAKS landets største kontrollutvalgssekretariat. Sekretariatet har 10 årsverk og fast sekretær for kommunen er rådgiver Benedikte Muruvik Vonen. I 2021 har både nestleder Alexander Etsy Jensen og rådgiverne Sander Norrøne Ask og Helga Raudsandmoen i VETAKS i tillegg fungert som sekretær for utvalget, på grunn av sykefravær.

Sekretariatet er uavhengig av kommunens administrasjon og den eller de som utfører revisjon for kommunen. Det er strenge begrensninger til hvem som kan være ansatt i sekretariatet. Den som utfører sekretariatsoppgaver for kontrollutvalget, er direkte underordnet kontrollutvalget og skal følge de retningslinjer og pålegg som utvalget gir.

Sekretariatets hjemmeside er www.vetaks.no. Her finnes ytterligere informasjon om kontrollutvalget og sekretariatet.

7. Revisjon

Kommunen er medeier i, og har avtale om levering av revisjonstjenester med Aust-Agder Revisjon IKS.

Selskapet utfører regnskapsrevisjon, forenklet etterlevelsesk kontroll, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for kommunen. I tillegg kan revisor gjennomføre andre oppdrag etter avtale.

Selskapet leverer revisjonstjenester til ti kommuner. Kostnadene til revisjon er basert på en avtale mellom kommunen og selskapet, og inneholder de revisjonstjenester som kommunen etter avtalen får levert. Det er også mulig å bestille ytterligere prosjekter og oppdrag fra revisjonen.

Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor er ass. daglig leder Ketil Raknes, og oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor er daglig leder Kristian Fjellheim Bakke. Hovedrevisor for Arendal kommune er Irina Ivanova.

Kontrollutvalget har et ansvar for å påse at det gjennomføres revisjon av kommunen og at den gjennomføres i tråd med gjeldende standarder og regelverk. Dette gjøres blant annet ved at revisor hvert år legger frem egen vurdering av uavhengighet, overordnet revisjonsplan/ revisjonsstrategi og orienterer i hvert møte om det pågående revisjonsarbeidet basert på revisjonsstrategien.

Revisjonens hjemmeside er www.ariks.no Her finnes blant annet revisjonens rapporter.

8. Kontrollutvalgets arbeid – møter og saker

Koronapandemien traff kommune-Norge med full styrke i mars 2020. Året 2021 ble også sterkt preget av koronapandemien, som endret arbeidssituasjonen for både ansatte i sekretariatet og revisjonen, og kontrollutvalgets medlemmer. Myndighetenes tiltak førte til at kontrollutvalget har avholdt flere digitale møter også i 2021. Koronapandemien har utover det hatt liten påvirkning for kontrollutvalgets arbeid, og kontrollutvalgets aktivitet har stort sett vært lik foregående år.

Kontrollutvalget har i 2021 avholdt 7 møter og behandlet 59 saker. Til sammenligning ble det i 2020 gjennomført 8 møter og behandlet 52 saker.

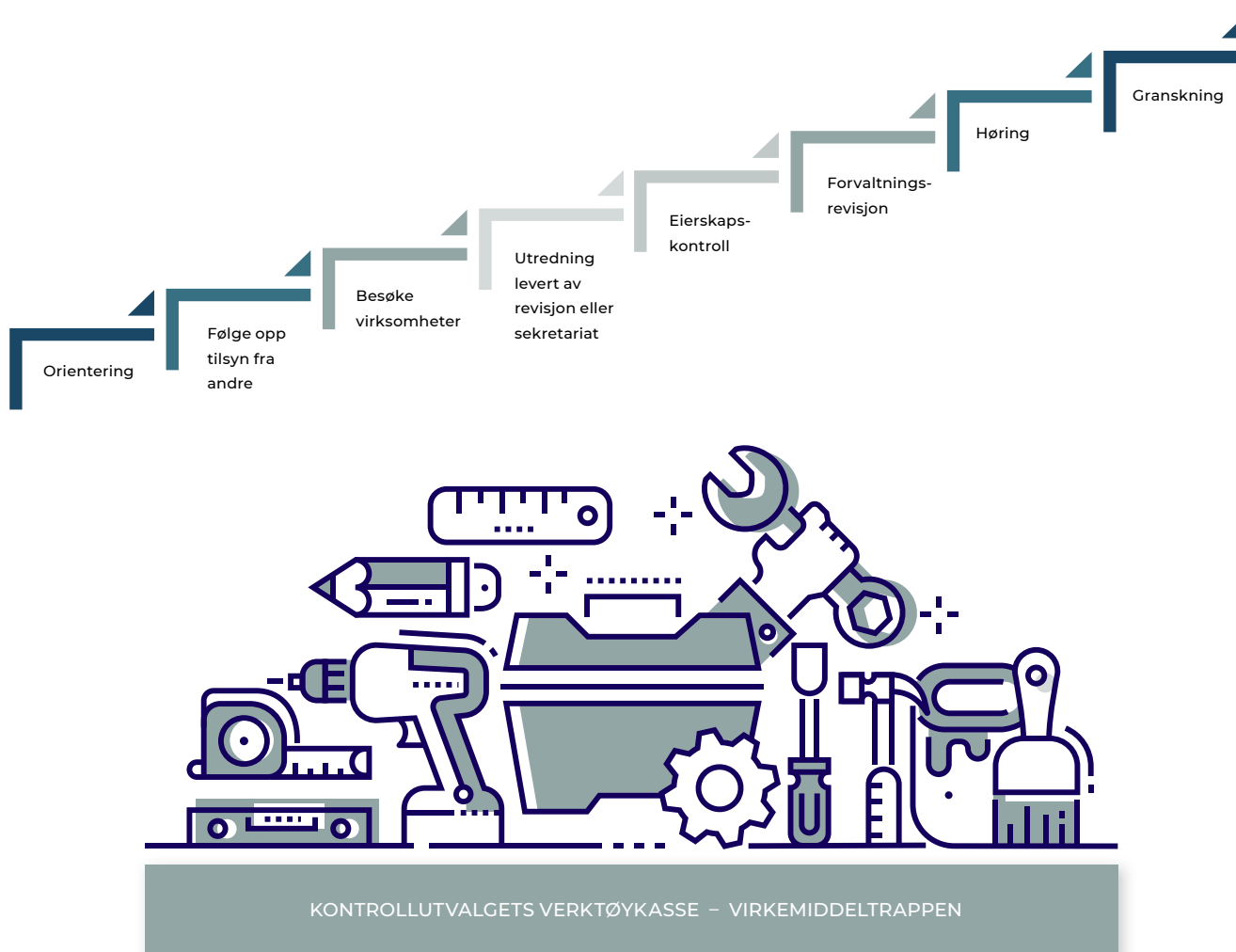
Kontrollutvalgets møter er åpne for publikum med unntak av de tilfeller hvor det etter lov og forskrift er pålagt å lukke møtet. Saksdokumentene og protokollene publiseres fortløpende på sekretariatets hjemmeside: <https://opengov.360online.com/Meetings/VETAKS/Boards/Details/200387>

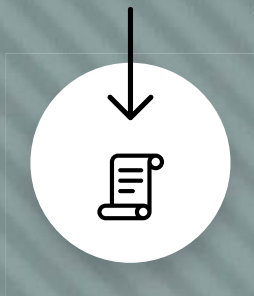
Administrasjonen har ved flere anledninger blitt invitert til kontrollutvalget for å orientere om ulike saker. Kontrollutvalget ønsker å være synlig og ha god kontakt med kommunens ledelse. Kommunedirektøren (tidl. rådmann) har selv eller gjennom aktuelle representanter deltatt på flere av utvalgets møter, noe kontrollutvalget oppfatter som en styrke i sitt arbeid.

En stor del av kontrollutvalgets saksbehandling omfatter forhold utvalget er pålagt å arbeide med, gjennom kravene i kommuneloven og forskrift om kontrollutvalg og revisjon. Hvilket fokus som velges i de ulike arbeidsoppgavene er det i stor grad opp til utvalget å definere selv.

Kontrollutvalget kan etter anmodning fra bystyret, etter innspill fra innbyggere eller på eget initiativ ta opp forhold ved kommunens virksomhet, som kan knyttes til utvalgets kontrollarbeid. Kontrollutvalget er også opptatt av hvordan kommunen følger opp rapporter fra statlige tilsyn.

Kontrollutvalget har flere ulike verktøy for å gjennomføre sitt arbeid, noe modellen under viser.

8.1 Regnskapsrevisjon

Revisjon av årsregnskapet er en sentral del av kommunens egenkontroll. Revisor skal gi trygghet for at en kan stole på informasjonen kommunen gir om sin økonomi.

Revisor er en uavhengig og objektiv tredjepart. Formålet med regnskapsrevisjon i kommuner og fylkeskommuner er å gjøre revisor i stand til å avgi en uttalelse om hvorvidt kommunens/ fylkeskommunens årsregnskap i det alt vesentlige er avlagt i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk. Revisor skal videre gjennom sine kontroller avdekke og forebygge feil og mangler i den økonomiske rapporteringen. Revisor vil i tillegg veilede kommunen for å bidra til å forebygge og avdekke feil og misligheter.

Kontrollutvalget skal påse at kommunen blir revidert på en betryggende måte. Utvalget er derfor avhengig av at revisor gir tilstrekkelig rapportering om revisjonsarbeidet. At kontrollutvalget og revisor har en god dialog og god forståelse av sine roller og oppgaver, er viktige forutsetninger for å være trygg på at revisjonsarbeidet blir forsvarlig utført.

I forbindelse med ny kommunelov ble oppgavene til revisor knyttet til regnskapsrevisjon noe utvidet. Revisor skal fra og med 2020 etter kommuneloven § 24-5 "se etter om årsberetningen gir dekkende opplysninger om vesentlige beløpmessige avvik fra årsbudsjettet og om vesentlige avvik fra kommunestyrets eller fylkestingets premisser for bruken av bevilgningene".

Nytt for regnskapsrevisor er altså kravet til se på avvik fra budsjett-premisser og rapportere på dette som en del av revisjonsberetningen. Som følge av ny kommunelov er det i § 14-6 også innført krav om at kommunen utarbeidet et «samlet regnskap for kommunen», eller såkalt konsolidert årsregnskap som beskrevet i kommunal regnskapsstandard nr. 14 . Bestemmelsen er først gjeldende for årsmelding 2021.

Kontrollutvalgets oppfølging overfor regnskapsrevisor

Kontrollutvalget har hatt løpende kontakt med regnskapsrevisor gjennom året. Regnskapsrevisor deltar normalt på alle møter i kontrollutvalget og oppdaterer utvalget på status i revisjonsarbeidet. Kontrollutvalget behandlet "Revisors oppsummeringsbrev til kontrollutvalget" i sitt møte 14.4.2021 sak 22/21, i forbindelse med kontrollutvalgets sak om uttalelse til Arendal kommunes årsregnskap og årsberetning for 2020.

Kontrollutvalget behandlet i sitt møte 01.09.2021 sak 37/21 revisors "Overordnet revisjonsstrategi for regnskapsrevisjon 2021". Formålet med denne saken er å informere kontrollutvalget på et overordnet nivå om den revisjonsstrategi revisor har lagt for regnskapsåret 2021. I henhold til god revisjonsskikk er planen for revisjonen dynamisk for å ta hensyn til eventuelle endringer.

Uttalelse til kommunens årsregnskap og årsberetning 2020:

Kontrollutvalget behandlet i sitt møte 14.04.2021 følgende tre årsregnskap, som de avga uttalelse til:

- Årsregnskap 2020 Arendal Eiendom KF
- Årsregnskap 2020 Arendal Havnevesen KF
- Årsregnskap og årsberetning 2020 Arendal kommune

Uttalelse til årsregnskap 2020 Arendal Havn KF og Arendal Eiendom KF:

Kontrollutvalget viste i sine uttalelser til årsregnskapene 2020 for hhv. Arendal Havn KF og Arendal Eiendom KF, til "normalberetning" fra revisor, og at kontrollutvalget ikke var blitt kjent med forhold som burde ha betydning for bystyrets godkjenning av særregnskapene for de to kommunale foretakene.

Kontrollutvalget anbefalte at særregnskapet og årsberetning 2020 for Arendal Havn KF godkjennes.

Uttalelse til Arendal kommunes årsregnskap og årsberetning 2020:

Kontrollutvalget har behandlet Arendal kommunes årsregnskap og årsberetning for 2020.

Årsregnskapet viser et negativt netto driftsresultat på kr 21,0 mill. i kommunekassen, og et negativt netto driftsresultat i det konsoliderte årsregnskapet på kr. 8,4 mill.

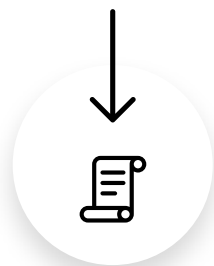
Investeringsregnskapet er gjort opp med tilstrekkelig finansiering.

Revisor har avlagt revisjonsberetning 07.04.2021. Revisor har avlagt revisjonsberetning som bekrefter at regnskapet og årsberetningen er avlagt i tråd med lover og forskrifter og god kommunal regnskapsskikk. Revisor har ikke avdekket vesentlige feil eller mangler som krever forbehold eller presiseringer i revisjonsberetning og har avlagt en «normalberetning».

Kontrollutvalget har hatt løpende oppfølging med revisjonen gjennom året og i forbindelse med årsoppgjøret. Kontrollutvalget har ikke blitt kjent med forhold som bør ha betydning for kommunestyrets godkjenning av årsregnskap eller årsberetning for 2020.

Kontrollutvalget anbefaler at Arendal kommunes årsregnskap og årsberetning for 2020 godkjennes.

Årsregnskap og årsberetning for Arendal kommune, Arendal Havn KF og Arendal Eiendom KF ble endelig vedtatt i Arendal bystyre 27.05.2021.

8.2 Forenklet etterlevelsesk kontroll

Det går frem av kommuneloven at revisor er pålagt å gjennomføre forenklet etterlevelsesk kontroll med økonomiforvaltningen. Kontrollen skal være basert på en risiko- og vesentlighetsvurdering, og skal gjennomføres med moderat sikkerhet. Kontrollutvalget blir orientert om risiko- og vesentlighetsvurderingen og resultatet av kontrollen.

I kommuneloven § 24-9 er regnskapsrevisor gitt i oppgave å gjennomføre en forenklet etterlevelsesk kontroll med økonomiforvaltningen:

"Regnskapsrevisor skal se etter om kommunens eller fylkeskommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak.

Revisor skal basere oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering, som skal legges fram for kontrollutvalget. Revisor skal innhente tilstrekkelig informasjon til å vurdere om det foreligger brudd på lover, forskrifter eller vedtak, der bruddet er av vesentlig betydning for økonomiforvaltningen.

Revisor skal senest 30. juni avgi en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren, om resultatet av kontrollen"

Loven forutsetter at kontrollen gjennomføres med begrensede ressurser og resultatet er basert på en moderat sikkerhet. Kontrollen skal utføres i tråd med revisjonsstandarden RSK301.

Forenklet etterlevelseskontroll erstatter ikke den ordinære regnskapsrevisjonen eller forvaltningsrevisjonen, men kan sees på som et supplement. For kontrollutvalgets del er ansvaret begrenset til å påse at det gjennomføres, og holde seg orientert om risiko- og vesentlighetsvurderingen, samt resultatene fra kontrollen. Resultatene fra en forenklet etterlevelseskontroll kan også benyttes som et grunnlag for å vurdere potensielle forvaltningsrevisjoner.

Risiko- og vesentlighetsvurdering 2021

Revisor har gjennomført en risiko- og vesentlighetsvurdering for forenklet etterlevelseskontroll i 2021, og den ble behandlet i møte 02.06.2021. Av vurderingen fremgikk det at revisjonen mente at det var to områder som skilte seg ut med høy risiko: Offentlige anskaffelser og pasientmidler. Siden det i 2020 ble gjennomført etterlevelseskontroll på offentlige anskaffelser, vurderte revisjonen at det var for tidlig å foreta ny kontroll av dette området allerede året etter.

Revisjonen beskrev pasientmidler som følger: *Som beboer/pasient på langtidsopphold i institusjon, blir deler av pensjonen trukket som egenbetaling for oppholdet. Det som er igjen av pensjonen kalles i lovverket for kontantytelsen (pasientmidler). Institusjonens ledelse har ansvaret for å disponere kontantytelsen til det beste for beboer/pasient. Omdømme og tillit, samt muligheter for misligheter, gjør at vi vurderer risikoen for høy. Vi velger derfor å foreta en kontroll av dette området for 2021.*

Uttalelse forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen 2021

I sitt møte 01.09.21 sak 36/21 behandlet kontrollutvalget revisors uttalelse om forenklet etterlevelseskontroll. I henhold til risiko- og vesentlighetsvurderingen undersøkte revisor etterlevelsen av reglene for disponeringen av pasientmidlene.

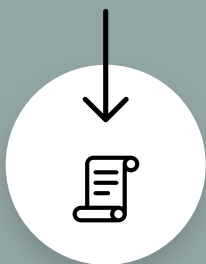
Av et totalt antall beboere på 257 personer på langtidsopphold fordelt på 8 institusjoner, ble 81 valgt ut for kontroll. Revisjonen oppsummerte kontrollen slik:

- *For samtlige journaler som ble kontrollert, forelå det tilfredsstillende dokumentasjon som underbygger disponeringen av beboers kontantytelser.*

Revisjonens konklusjon

Basert på våre kontrollhandlinger, kan vi ikke se at kommunens rutiner knyttet til håndtering av beboeres kontantytelser har vesentlige mangler når det gjelder å overholde krav i Forskrift om disponering av kontantytelser fra folketrygden under opphold i kommunal helse- og omsorgsinstitusjon og i helseinstitusjon i spesialisthelsetjenesten.

Kontrollutvalget avsluttet med det behandlingen av revisors forenklede etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen for 2021.

8.3 Forvaltningsrevisjon

Forvaltningsrevisjon er en av de lovpålagte oppgavene til kontrollutvalget. Gjennom forvaltningsrevisjon kan kontrollutvalget undersøke om kommunen etterlever regelverk, oppnår fastsatte mål, og om ressursene forvaltes effektivt.

Av kommuneloven § 23-3 fremgår det at:

«Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regellefterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon.

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planene.»

Kontrollutvalget er delaktig i valg av tema og utforming av problemstillinger basert på en risiko- og vesentlighetsvurdering, innenfor de rammer som er gitt av bystyret. Forvaltningsrevisjon gir kontrollutvalget muligheten til å gå i dybden i ulike saks- forhold, innen ethvert virksomhetsområde i kommunen. Det er videre mulig å gjennomføre forvaltningsrevisjoner i selskaper kommunen har eierinteresser i. Forvaltningsrevisjon vil derfor kunne ha høy nytteverdi, både i utvalgets kontrollvirksomhet, og i kommunens internkontroll og forbedringsarbeid.

Kontrollutvalget behandlet i sitt møte 16.12.20 sak 49/20 Risiko- og vesentlighetsvurdering – plan for forvaltningsrevisjon for Arendal kommune for perioden 2020-2023 utarbeidet av Aust-Agder Revisjon IKS. Planen er godkjent av bystyret i møte 21.01.21 sak 21/8.

Områder som prioriteres i plan for forvaltningsrevisjon 2020-2023:

Forvaltningsrevisjon

1. Kommunale foretak – Arendal Eiendom KF

Tema: Informasjonsflyt/organisering/kompetanse/prosjektstyring

- **Kultur, infrastruktur og utvikling - Plan- og byggesaksbehandling**
Tema: Internkontroll og regeletterlevelse
- **Barn, unge og familier – Sykefravær**
Tema: Synliggjøre kostnaden med sykefravær
- **Sektorovergripende risikoområder –Offentlige anskaffelser**
Tema: Kjøp av konsulenttenester

Forvaltningsrevisjonsrapport - Evaluering av tiltak i barneverntjenesten

Prosjektet ble initiert av bystyret i sak 20/54, for å evaluere arbeidet som skulle følge opp anbefalingene i en ekstern evaluering av tjenesten utført i 2016, og videre å gi anbefalinger om tiltak dersom forbedringsområder avdekkes. Revisjonen har forsøkt å besvare følgende problemstilling:

- *Har barneverntjenesten i Arendal, med bakgrunn i anbefalingene fra ekstern evaluering i 2016, iverksatt tiltak på en tilfredsstillende måte, og hvilke resultater har dette gitt?*

Rapporten ble behandlet av kontrollutvalget i deres møte 10.03.2021 sak 9/21. Ut fra sine funn og vurderinger, ga revisjonen følgende anbefalinger:

- at tjenesten sikrer en tilfredsstillende **kostnadsoversikt** over tiltak til barn som ikke er plassert av barnevernet, herunder både tiltak i egenregi og kjøp gjennom private leverandører, og basert på dette gir en vurdering av muligheten for å levere tiltakene på en mer kostnadseffektiv måte. Revisjonen anbefaler at barnevernet gis tilstrekkelig økonomifaglig støtte i dette arbeidet.
- at tjenesten, knyttet til ny **organisering** fra 1.1.2021, gjennom evalueringer i samarbeid med de ansatte, vurderer om endringene gir de ønskede effekter.
- at tjenesten i større grad setter **avviksrapportering** i sammenheng med det helhetlige forbedringsarbeidet og at man samtidig etablerer mål for dette arbeidet.
- at tjenesten etablerer **risikovurderinger** knyttet til forhold omkring arbeidsmiljø, saksbehandling og arbeidsbelastning med tiltak hvor man kan vurdere effekter omkring kontinuitet og kompetanse.
- at man i det videre arbeidet med **internkontroll** setter de eksisterende dokumentasjon i sammenheng med nye lovkrav til internkontroll.

Bystyret tok rapporten til etterretning i sitt møte 29.04.21 sak 86/21, og ba rådmannen følge opp revisjonens anbefalinger og rapportere tilbake til kontrollutvalget om de tiltak som var satt i gang for å følge opp vedtaket og rapportens anbefalinger. Administrasjonens tilbakemelding til kontrollutvalget til deres møte 1.9.2021 sak 34/21 ble tatt til orientering, og arbeidet med forvaltningsrevisjonen ble avsluttet.

Forvaltningsrevisjon prosjektstyring - Arendal Eiendom KF

Prosjektet ble bestilt av kontrollutvalget i deres møte 10.03.2021 sak 11/21, ut fra vedtatt Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2023. Følgende problemstillinger ble vedtatt for prosjektet:

1. *Har Arendal kommune rutiner som sikrer forsvarlige behovsutredninger og beslutningsgrunnlag for investeringsprosjekter, og hvordan kommuniseres dette for politisk beslutning?*
2. *Har Arendal Eiendom KF etablert rutiner som danner grunnlag for tilfredsstillende prosjektstyring, herunder underlagte selskaper?*
3. *Har Arendal Eiendom KF rutiner for økonomisk rapportering og i hvilken grad etterleves disse i praksis?*

Kontrollutvalget behandlet rapporten i sitt møte 15.12.2021 sak 54/21. Ut fra sine funn og vurderinger, ga revisjonen følgende anbefalinger:

- at foretaket iverksetter en helhetlig gjennomgang av sine rutiner med fokus på å etablere rutiner som er i samsvar med revidert investeringsreglement og med et nødvendig fokus på evaluering.
- at foretaket etablerer et styringsdokument som for større prosjekter kan sikre en helhetlig dokumentasjon med spesielt fokus på å ivareta kravene til skriftlig dokumentasjon mellom prosjektets ulike faser.
- at foretaket implementerer krav til rapportering i sine rutiner og at man samtidig skaper klare forventninger omkring hva som skal utløse rapportering når det kommer til oppstått usikkerhet omkring prosjekters økonomiske ramme.
- at Arendal kommune, basert på rapportens ulike funn, vurderer om bestiller-/utførermodellen fungerer på en hensiktsmessig måte.

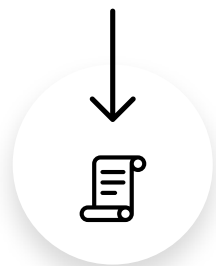
Rapporten ble oversendt bystyret med følgende forslag til vedtak:

Bystyret tar forvaltningsrevisjonsrapporten Prosjektstyring - Arendal Eiendom KF til etterretning og ber kommunedirektøren og daglig leder i Arendal Eiendom KF følge opp revisjonens anbefalinger.

Bystyret ber videre kommunedirektøren og daglig leder i Arendal Eiendom KF om å gi en skriftlig tilbakemelding senest innen 18.05.2022 om hvordan anbefalingene er fulgt opp og hvilken effekt tiltakene har hatt.

Forvaltningsrevisjonen Sykefravær ved skoler og barnehager

Prosjektet ble bestilt av kontrollutvalget i deres møte 15.12.2021 sak 55/21, ut fra vedtatt Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2023. Rapport forventes i september 2022.

8.4 Eierskapskontroll

Eierskapskontroll er en av de lovpålagte oppgavene til kontrollutvalget og er et viktig virkemiddel for å sikre at selskapene underlegges demokratisk styring og kontroll.

I kommuneloven § 23-4 står dette om eierskapskontroll:

«Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring. Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres.

Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens og fylkeskommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll.

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.»

Plan for eierskapskontroll for inneværende valgperiode ble lagt frem for kontrollutvalget i møte 16.12.20 sak 49/20 . Planen ble godkjent av bystyret i møte den 21.01.21 sak 21/8.

Kontrollutvalget har fullmakt til å prioritere hvilke selskaper som skal kontrolleres. I planen ligger følgende selskaper til prioritering:

Eierskapskontroll

1) Aust-Agder Museum og Arkiv IKS

- Agder Renovasjon IKS
- Etablerersenteret IKS

Kontrollutvalget vil forsøke å samkjøre eierskapskontroller med andre eiere der det er aktuelt.

Norske kommuner har stor grad av frihet til å organisere tjenestene sine, nedenfor vises mulige organisasjons- og eierformer for kommunal virksomhet.

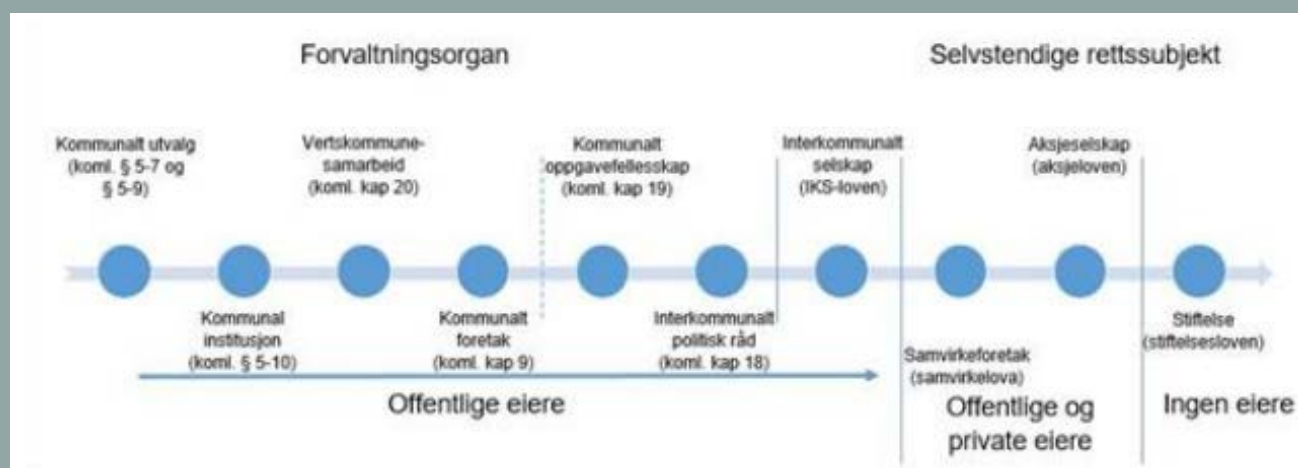
Eierskapskontroll Aust-Agder Museum og Arkiv IKS

Kontrollutvalget bestilte i sitt møte 1.9.2021 sak 38/21 eierskapskontroll av Aust-Agder Museum og Arkiv IKS i tråd med vedtatt Plan for eierskapskontroll 2020-2023.

Følgende problemstillinger er vedtatt for eierskapskontrollen:

1. *Hvordan sikrer Arendal kommune tilfredsstillende eierstyring av Aust-Agder Museum og Arkiv IKS i henhold til vedtatte eierskapsprinsipper og andre føringer?*
2. *Driver Aust-Agder Museum og Arkiv IKS sin virksomhet i samsvar med kommunens intensjon og formål for eierskapet?*

Rapport fra eierskapskontrollen er ventet i 2022.

8.5 Øvrige saker

Kontrollutvalget har i tillegg til tidligere nevnte saker behandlet følgende saker

Saker som behandles i hvert møte:

- Godkjenning av møteinnkalling, protokoll fra sist møte og saksliste for møtet
- Orientering fra revisjonen
- Referatsaker
- Eventuelt

Andre saker som har blitt behandlet:

- Undersøkelse av investeringsprosjekt Heis Fløyheia (se neste side)
- Informasjon om boligtilbudene på Torbjørnsbu
- Orientering om portalen "Status for politiske vedtak"
- Orientering om kommunens antikorrupsjonsarbeid og risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS)
- Revisors egenvurdering av uavhengighet 2021
- Kalender for samordning av statlige tilsyn med Arendal kommune
- Orientering om skolenes praksis med å sende bekymringsmeldinger til barnevernet
- Årsmelding 2020 Arendal kontrollutvalg
- Revisjon av varslingsrutiner etter arbeidsmiljøloven - kontrollutvalgets rolle
- Behandling av prosjektskisse for undersøkelse av påstander om kritikk mot rådmann og hans håndtering av kontakten med en innbygger (prosjekt vedtatt ikke bestilt)
- Økonomisk situasjon pr. 1. og 2. tertial 2021 Arendal
- Oppfølging av rapport fra tilsyn med om Arendal kommune sikrer at personer som fyller vilkårene for deltakelse i kvalifiseringsprogrammet får tilbud om program 2020
- Behandling av henvendelser til kontrollutvalget
- Budsjett for kontrollarbeidet 2022 Arendal
- Rolleavklaring barnevernssaker
- Orientering om statsforvalterens tilsyn med Arendal barneverntjeneste sitt arbeid med undersøkelser
- Statlig finansiering av omsorgstjenester - Arendal
- Møte- og arbeidsplan 2022 Arendal kontrollutvalg
- Oppfølging av rapport Hove Drifts- og utviklingsselskap AS
- Orientering om budsjett 2022 Arendal kommune
- Vurdering av henvendelse Eiendomsskatt

Undersøkelse av investeringsprosjekt «Heis Fløyheia»

Kontrollutvalget bestilte i sitt møte 9.9.2020 en undersøkelse fra Aust-Agder Revisjon IKS med bakgrunn i varslet overskridelse av investeringsprosjektet «Heis Fløyheia». Hovedproblemstillingen med delspørsmål for undersøkelsen var følgende:

Er beslutningsgrunnlaget som lå til grunn for bystyrets beslutning om igangsettelse av prosjektet knyttet til «Heis – Fløyheia» forsvarlig utredet?

- *Er det vurdert flere reelle alternativ til å løse behovet?*
- *Er kostnadsrammen basert på realistiske anslag?*
- *Er det foretatt risiko- og usikkerhetsanalyser og er usikkerheten i kostnadsrammen synliggjort?*
- *Er det gjort en vurdering av hvilke økonomiske konsekvenser prosjektet vil få for kommunen over prosjektets levetid?*
- *Er beslutningsgrunnlaget i prosjektet kvalitetssikret med nødvendig kompetanse? Herunder styret i Arendal Eiendom KF sin rolle i dette arbeidet.*

Kontrollutvalget behandlet rapporten fra undersøkelsen i sitt møte 10.2.2021. Undersøkelsen avdekket flere mangler knyttet til større investeringsprosjekter, og kontrollutvalget oversendte rapporten til bystyret med følgende forslag til vedtak:

Bystyret tar rapport fra undersøkelse Heis Fløyheia til etterretning, og slutter seg til revisjonens vurderinger og oppsummerende kommentarer.

Bystyret legger til grunn at det for fremtiden må gjennomføres grundige forprosjekt med tilhørende kostnadskalkyler før investeringsbeslutning skjer, uavhengig om det er press på fremdrift. Videre forutsetter bystyret at allerede foretatte kalkyler for hvert investeringsprosjekt må kvalitetssikres. Det forventes også at man i større grad klargjør økonomisk risiko ved stramme fremdriftsplaner og sammenhengen mellom stram fremdrift og økonomisk usikkerhet. Om nødvendig bes administrasjonen om å gå tilbake til bystyret med en tilleggsak.

Bystyret ber rådmann om å gi en skriftlig tilbakemelding til kontrollutvalget innen 30.04.21 for de tiltak som er satt i gang for å følge opp vedtaket.

Bystyret behandlet saken i sitt møte 18.02.2021 sak 21/52, og vedtok enstemmig kontrollutvalgets forslag til vedtak. Rådmannen valgte å svare ut bestillingen gjennom å legge frem forslag til endringer i investeringsbestemmelsene i kommunens Økonomi- og finansreglement. Endringsforslagene skulle sikre følgende målsettinger:

1. Tydelig beskrivelse av hva bystyret inviteres til å investere i
2. Tydelig oversikt over kostnader og risiko
3. Tydelig oversikt over påregnelige kostnader med forvaltning, drift og vedlikehold samt øvrige driftsutgifter som utløses av investeringen
4. Store investeringsprosjekter ble avgrenset til å utgjøre minst kr 10 mill. for prosjekter i forbindelse med bygg, vei- og kulturanlegg, og minst kr 50 mill. for vann- og avløpsprosjekter

Bystyret behandlet saken i sitt møte 29.04.2021 sak 21/87. Følgende vedtak ble fattet:

- *Arendal bystyre vedtar de fremlagte forslag til endringer i kommunens Økonomi- og finansreglement pkt. 8.4.3 og 8.4.4 som foreslått i saksfremlegget.*
- *Arendal bystyre forutsetter at rådmann, foretaksledere og foretaksstyrer i alle aktuelle investeringsprosjekter følger opp de reviderte bestemmelsene i investeringsreglementet, og anser med det bystyrets vedtak i sak 21/52 for å være svart ut.*

Kontrollutvalget ble orientert om saken i sitt møte 02.06.2021 under sak 32/21 Referatsaker, og avsluttet med dette arbeidet med saken.

9. Konklusjon og avsluttende kommentar

Årsmeldingen legges med dette frem for bystyret. Ved å se møte- og arbeidsplan og årsmelding i sammenheng, kan bystyret se om de vedtatte oppgaver og målsettinger for kontrollutvalget er eller blir fulgt opp.

Kort oppsummering av året:

- Kontrollutvalgets aktivitet har stort sett vært lik foregående år, og interessen fra media og innbyggere har over tid vært økende.
- Kontrollutvalgets virksomhet har i 2021 blitt lite påvirket av korona-pandemien, bortsett fra at kontrollutvalget har avholdt flere digitale møter gjennom våren 2021.
- Vedtatt plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll følges løpende opp.
- Kontrollutvalget har vedtatt at det skal gjennomføres forvaltningsrevisjon med prosjektstyring i Arendal Eiendom KF, og rapport er behandlet.
- Kontrollutvalget har vedtatt at det skal gjennomføres forvaltningsrevisjon med sykefraværsarbeidet ved skoler og barnehager
- Kontrollutvalget har vedtatt at det skal gjennomføres eierskapskontroll i Aust-Agder Museum og Arkiv IKS
- Kontrollutvalget har stort sett utført og fulgt opp sine oppgaver i tråd med vedtatt møte- og arbeidsplan, i tillegg til at en rekke saker har kommet til underveis i året.
- Kontrollutvalget håper at utvalgets arbeid har bidratt til en velfungerende egenkontroll i kommunen, og at det igjen har bidratt til å styrke innbyggernes tillit, og sikre en mest mulig effektiv og riktig bruk av ressursene.

Arendal, 09. mars 2022

Haagen Poppe
Kontrollutvalgsleder

Benedikte Muruvik Vonen
Rådgiver VETAKS IKS

VETAKS

VESTFOLD, TELEMAR OG AGDER
KONTROLLUTVALGSSEKRETARIAT IKS

VETAKS.NO